

บทความวิจารณ์

ใครจักหัวกู

ผู้เขียน พลอากาศตรี นายแพทย์ บุญเลิศ จุลเกียรติ

วิจารณ์โดย

กาญจนา บุญภักดี

Kanchana Boonphak

Kanchanaka67@gmail.com

ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Department of Industrial, Faculty of Industrial Education and Technology,

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok 10520 Thailand

แนวคิดที่ท่านจะได้สัมผัสต่อไปนี้ ได้มาจากการผสมผสานของสามศาสตร์ คือ วิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์ และศาสนา ศาสตร์ ซึ่งต้องขอความกรุณาท่านผู้อ่านทุกท่านเปิดใจไว้ส่วนหนึ่งด้วยว่า อาจมีความคิดเห็นบางอย่างที่ไม่ตรงหรือไม่เคยปรากฏ อยู่ในคำสอนของศาสนาที่ท่านนับถือ อาจมีความเห็นบางอย่างที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เท่าที่ความรู้ ความสามารถของมนุษย์ในยุคนี้จะสามารถทำได้ ท่านจะสัมผัสหนังสือเล่มนี้อย่างมีอรรถรสได้เต็มที่ถ้าท่านให้ความร่วมมือ 3 ประการ คือ

1. เปิดใจ หายใจ แก้วน้ำแห่งการรับรู้ของท่านไว้อ่อน เมื่อรับรู้แล้วรู้สึก ว่า แนวคิดจากหนังสือเล่มนี้ไม่ตรงจริต และท่านรับ ไม่ได้ ค่อยเทมันทิ้งไป

2. ถ้าท่านรู้จักผู้เขียนเป็นการส่วนตัว กรุณาตัดความลำเอียง หรืออคติออกไปก่อน มิฉะนั้นอาจเกิดการคลาดเคลื่อนในการ รับข้อมูล

3.ขณะอ่าน ถ้ารู้สึกว่าการเกิดอาการเศร้า หดหู่ หรือไม่อยากมีชีวิตต่อไปขอความกรุณาอ่านต่อให้จบ อย่าหยุดอ่านกลางคัน แล้วด่วนสรุปว่า ในเมื่อชีวิตเป็นทุกข์ วิธีการดับทุกข์ก็จะเป็นการดับชีวิต เพราะถึงแม้การวิเคราะห์ชีวิตในเบื้องต้นของหนังสือเล่มนี้จะชี้ให้เห็นว่า แก่นแท้ของชีวิตก็คือทุกข์ที่พระพุทธเจ้าท่านทรงชี้แนะไว้ในข้อแรกของอริยสัจสี่ กระผมรับประกันว่าท่านจะเกิดความแจ่มใสโลด และมั่นใจตัวเองว่าปัญหาชีวิตทุกข์ มีทางออกที่งดงามที่สุดได้แน่นอน การฆ่าตัวตายไม่ใช่ทางออกในการแก้ปัญหา **ขอให้แค่ทนอ่านให้จบเท่านั้น**

นี่คือ ส่วนหนึ่งของ บทนำ ที่ผู้เขียนได้อธิบายไว้เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดแรงบันดาลใจในการอ่าน หรือต้องการที่จะอ่าน หนังสือที่ชื่อว่า **ใครจิกหัว?** ซึ่ง พลอากาศตรี นายแพทย์ บุญเลิศ จุลเกียรติ ได้แฝงแนวคิด สอนใจไว้มากมาย ทั้งเตือนสติ ให้คิดด้วยตนเอง สอนใจ ให้คิดวิเคราะห์ พิจารณา ให้ถ่องแท้ด้วยตัวเอง ตามหลักธรรมในทุกศาสนาและ ให้ผู้อ่านได้เลือกใช้ได้ตามความแตกต่างของตนเอง

หนังสือเล่มนี้ มีความหนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา จำนวน 225 หน้า ประกอบด้วย 14 บท และ บัณฑิตบท ดังนี้

- บทที่ 1 ใครจิกหัว
- บทที่ 2 พื้นฐานความเชื่อทางศาสนาที่หลากหลาย
- บทที่ 3 สรุปแล้วใครเล่าที่จิกหัวเราอยู่
- บทที่ 4 เราคือใคร มาจากไหน เกิดมาทำไม?
- บทที่ 5 อจินไตย
- บทที่ 6 โปรแกรมใจคืออะไร?
- บทที่ 7 ทำไมจึงต้องมีศาสนา?
- บทที่ 8 ทำไมโลกนี้จึงถูกสร้างมาอย่างหลากหลาย
- บทที่ 9 การเข้าใจสูตรการสร้างโลก
- บทที่ 10 อะไรคือกลไกของการเกิดทุกข์
- บทที่ 11 ปัญญาต่างกับความรู้อย่างไร?
- บทที่ 12 การดับทุกข์ด้วยสติ ปัญญา ศรัทธา
- บทที่ 13 นิยาม ห่า และเหตุผลของการทำดีไม่ได้ดี
- บทที่ 14 ชีวิตนี้เพื่อใคร?
- บัณฑิตบท

การตั้งชื่อ หนังสือ และชื่อบทในแต่ละบท ชี้ให้มวลมนุษยชาติพบตนเอง รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และสังคมรอบข้าง เมื่อพบปัญหา อย่างนี้ปัญหา ให้หันหน้าเข้าเผชิญกับปัญหา และหาทางแก้ปัญหานั้นด้วยปัญญาที่มีอยู่อย่างชาญฉลาด มีสติ คิดวิเคราะห์ พิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะคนเรามีความแตกต่างกันจาก 2 สิ่งด้วยกัน คือ พันธุกรรมที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ เพราะพื้นฐานของแต่ละคนตั้งแต่พันธุกรรม และอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้คนเราต่างกันคือ สิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เราจะให้เขาเหมือนเรา และจะให้เราเหมือนเขา ย่อมเป็นไปได้ ดังนั้นเราจะหาทางแก้ปัญหากับสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยวิธีไหนถึงจะดีที่สุด เหมาะสมที่สุด ในท่ามกลางความแตกต่างเหล่านั้น เนื้อหาโดยย่อในหนังสือเล่มนี้ ประกอบไปด้วย เนื้อหาสาระที่จะช่วยให้ท่านผู้อ่านมีแนวทางหรือวิธีการผ่านพ้นอุปสรรคในชีวิตได้ ดังนี้

บทที่ 1 ใครจิกหัว?

บทสรุป ใครจิกหัว? เราเคยสงสัยไหมว่า เราคือใคร เรามาจากไหน และเราเกิดมาทำไม ตั้งแต่เราเกิดมาเป็นเด็กทารก โตเรียนหนังสือ เริ่มทำงาน แต่งงาน มีลูก หาความสุขสบาย จนแก่ ป่วย ตาย ไม่มีใครที่เกิดมาแล้วไม่มีความทุกข์ เราลองมาวิเคราะห์ดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้เขียนแบ่งเหตุการณ์เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เหตุการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุ อุบัติภัย โรคภัยไข้เจ็บและภัยธรรมชาติ สาเหตุส่วนหนึ่งคือมนุษย์ควบคุมตัวเองไม่ได้ 100 %

กลุ่มที่ 2 เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่มนุษย์พยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อการเอาตัวรอด ด้วยวิธีที่ไม่ฉลาดพอ จนเป็นข่าว การแก่งแย่ง คดโกง ใหร้ายกัน อิจฉาริษยา ทุจริตคอร์รัปชัน ฯลฯ

กลุ่มที่ 3 พฤติกรรมที่มนุษย์ส่วนหนึ่งยังเสพกามด้วยความไม่ฉลาดพอ ผิดศีลธรรม การฆ่าข่มขืน คำประเวณี เป็นขู้ แย่งสามี ฆ่าตัวตาย ฆ่ากันตายด้วยความหึงหวง ฯลฯ

สาเหตุของกลุ่มที่ 2 และ 3 เราสามารถคุมตัวเองได้ถ้าเราไม่เผลอ และตั้งใจทำมันอย่างจริงจัง ถึงตรงนี้ คงพอเข้าใจแล้วว่า ใครจิกหัวกู? ธรรมชาติมันเอง จิกด้วยแรง 2 แรง ได้แก่ แรงต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด และแรง ดิ้นรนเพื่อการเสพงาม

บทที่ 2 พื้นฐานความเชื่อทางศาสนาที่หลากหลาย

ใครเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่งทั้งหลาย มีความเชื่อที่หลากหลายในโลกนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มเอกเทวนิยม นับถือพระผู้เป็นเจ้าแต่ผู้เดียว ได้แก่ ศาสนายูดาห์ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม กลุ่มพหุเทวนิยม นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์หลายๆองค์ เช่น ศาสนาฮินดูและความเชื่อของชาวอียิปต์โบราณ กลุ่มอเทวนิยม ไม่เน้นการอ่อนน้อมสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่เน้นเรื่องการพึ่งตนเองเป็นหลัก

บทที่ 3 สรุปแล้วใครเล่าที่จิกหัวเราอยู่ ?

โลกนี้ถูกสร้างขึ้นด้วยความสมดุลที่หลากหลาย ทั้งความเชื่อทางศาสนา ธรรมเนียมในการดำเนินชีวิต และธรรมเนียมทางเพศ ซึ่งต่างก็มีความหลากหลายจนเป็นไปได้ที่จะทำให้ทุกคนคิดเหมือนกัน เชื่อเหมือนกัน และนับถือศาสนาเดียวกัน หนังสือเล่มนี้ให้คำตอบบางอย่างที่ยังไม่เคยมีใครนำเสนอมาก่อน ได้แก่ สิ่งมหัศจรรย์ 2 อย่างในชีวิตมนุษย์ นั่นคือ 1.ความมหัศจรรย์ของพระธาตุ ที่สามารถเพิ่มและลดจำนวนเองได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในพระรัตนตรัยเต็มร้อย 2.ความมหัศจรรย์ของร่างกายมนุษย์ ทำให้มีความเชื่อในการสร้างของพระเจ้า ปัจจุบันความเชื่อความงมงาย พิธีกรรมต่างๆ เครื่องรางของขลังปัจจุบันมีมากมาย สรุปแล้วใครละที่จิกหัวให้เรา งมงายได้ขนาดนี้ คำตอบก็คือ โปรแกรมโง่ ใจละ

บทที่ 4 เราคือใคร มาจากไหน เกิดมาทำไม?

จากความรู้ ความเชื่อและประสบการณ์ทำให้เชื่อได้ว่า พระผู้เป็นเจ้าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งทั้งหลาย โดยผู้สร้างเรามีได้ ต้องการให้เราดำรงเผ่าพันธุ์อย่างเดียวท่านต้องการให้เราดำรงเผ่าพันธุ์ที่ดีขึ้น และคำตอบที่เป็นสากลสำหรับทุกความเชื่อทางศาสนาและทุกระบบในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การดำรงเผ่าพันธุ์ให้ดีขึ้นโดย คุณครูที่เป็นโสด สามารถดำรงเผ่าพันธุ์ให้ดีขึ้นได้ ด้วยการทำหน้าที่ครูที่ดี คนที่มีครอบครัวแต่ไม่มีลูก ก็สามารถช่วยสังคมด้วยการจิตอาสา ให้โอกาสเด็กด้อยโอกาสได้มีโอกาสมากขึ้น ทำให้เผ่าพันธุ์ดีขึ้นได้ นักบวชที่ประพฤติดี ประพฤติชอบในทุกศาสนา กำลังดำรงหน้าที่ดำรงเผ่าพันธุ์ให้ดีขึ้นโดยตรง คนที่ชอบเพศเดียวกัน หรือชอบทั้ง 2 เพศ ที่อยู่ในทำนองคลองธรรมทำให้สามารถสร้างสังคมมนุษย์ให้ดีขึ้นได้ ในทุกรูปแบบอย่างเท่าเทียมกัน

บทที่ 5 อจินไตย

อจินไตย คือ ข้อกังขาแห่งมวลมนุษย์ 4 ข้อ ที่ปัญญาของมวลมนุษย์ปุถุชนธรรมดาอย่างเราไม่สามารถหาคำตอบได้

1. พุทธวิสัย ความเป็นมาแห่งพระพุทธเจ้าทุกพระองค์
2. ฌานวิสัย ธรรมชาติของฌาน ปราภฏการณ์ของจิตเมื่อเกิดความสงบในระดับต่างๆ
3. กรรมวิบาก การตอบสนองของกรรม ซึ่งมีความซับซ้อนไม่ตรงไปตรงมา
4. โลกจินตา ความเป็นไปของโลกและจักรวาล จักรวาลเริ่มที่ไหน สิ้นสุดที่ไหน สิ่งมีชีวิตเกิดขึ้นได้อย่างไร

บทที่ 6 โปรแกรมโง่ คืออะไร?

โลก ถูกสร้างขึ้นมาจากกระบวนห่วงโซาอาหารที่หลากหลายและสมดุล ทั้งในระดับจุลภาคและระดับมหภาค โปรแกรมโง่ที่เป็นต้นกำเนิดสำคัญของลัทธิบริโภคนิยม ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ค้ายาเสพติด ค้าอาวุธสงคราม การเอาเปรียบเบียดเบียนกัน ทำให้เกิดสารพัดปัญหาที่ถ่มมูอยู่บนโลก โปรแกรมนี้ทางพุทธศาสนาเรียกว่า กิเลส เราขอเรียกว่า “โปรแกรมโง่”

บทที่ 7 ทำไมจึงต้องมีศาสนา?

ใครสร้างเรา และสร้างเรามาทำไม? ทำไมต้องมีศาสนา ?

ศาสนาที่เป็นมนุษย์ของทุกศาสนายังมีผู้นับถืออย่างน้อยสิบล้านคนขึ้นไป ล้วนแล้วแต่เป็นคนอัจฉริยะที่พบหลักปฏิบัติที่นำไปสู่การเป็นคนดีที่มีความสุขได้ทั้งสิ้น ขอเพียงแต่ศาสนิกชนเข้าใจถึงแก่นของศาสนาของตนอย่างถ่องแท้ ศาสนิกชนใดทำแต่ความดี แต่ยังไม่มีความทุกข์มากกว่าความสุข แสดงว่ายังไม่เข้าใจแก่นของศาสนาของตน การเปิดใจกว้างยอมรับความยึดมั่นถือมั่นในความเชื่อที่ได้รับการปลูกฝังมาอย่างเหนียวแน่น ดังนั้นผู้ที่เกิดมาบนโลกนี้ควรทำหน้าที่ ดำรงเผ่าพันธุ์ให้ดีขึ้นด้วย สติ ปัญญา ศรัทธา กุศลกรรม และการเดินสายกลาง ซึ่งหน้าที่ที่ทุกคนทำได้

บทที่ 8 ทำไมโลกนี้จึงถูกสร้างมาอย่างหลากหลาย

ทำไมพระผู้เป็นเจ้าและหรือพระธรรมชาติเจ้าจึงสร้างความหลากหลาย และทำไมโลกจึงต้องมีคนพิการ และคนที่ชอบเพศเดียวกัน ความหลากหลายดังกล่าว ได้แก่ คนพิการและนักกีฬาเหรียญทองโอลิมปิก คนปัญญาอ่อนกับคนอัจฉริยะ คนอยากมีครอบครัวกับคนอยากโสด ฯลฯ กฎทางธรรมชาติที่อาจพบเห็น เช่น เมื่อประชากรมนุษย์เกิดความแออัดมากขึ้น มักจะเกิดโรคระบาดเป็นระยะ หรือการทำสงครามในรูปแบบต่างๆ เกือบทุกมุมโลก และประชากรโลกเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนขาดสมดุล ทำให้เกิดการชอบเพศเดียวกันได้

บทที่ 9 การเข้าใจสูตรการสร้างโลก

การดำรงเผ่าพันธุ์ให้ดีขึ้นได้อย่างไร ? มุมมองที่ยิ่งใหญ่ที่ถ้าเกิดขึ้นในผู้ใดอย่างถาวรแล้ว โลกของผู้ที่เห็นมุมมองนี้อย่างชัดเจนจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีงาม ได้แก่ เราจะเลิกรังเกียจผู้อื่นที่คิดไม่เหมือนเรา เราจะลองดูถูกตัวเราเอง เราจะเลิกคิดว่าเราเหนือกว่าผู้อื่น ซึ่งเราเปลี่ยนโลกนี้ไม่ได้ แต่โลกของเราเปลี่ยนได้ด้วยการเปลี่ยนมุมมองของตัวเราเอง

บทที่ 10 อะไรคือกลไกของการเกิดทุกข์

สาเหตุของความทุกข์ มักเกิดจาก

- 1.ทางพุทธศาสนา ความหลงติดยึดอยู่ในความเป็นตัวกูของกู (กิเลส) ตั้งชื่อ โปรแกรมไว้
- 2.เราไม่มีทางเลือกถึงความทุกข์ได้ เพราะแก่นของโลกคือ ความทุกข์

บทที่ 11 ปัญญาต่างกับความรู้อย่างไร?

เวลาที่คนเรามีปัญหาแล้วสามารถหาทางออกได้จาก มีความรู้ในเรื่องชีวิตเป็นอย่างดี มีทักษะในการพูดคุย แนะนำ อธิบาย เรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย มีจิตใจเมตตากรุณา อยากช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ สิ่งเหล่านี้เรียกว่า ปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจาก การฟังหรือ การอ่านด้วยสมาธิ ความตั้งใจ เกิดจากการพิจารณา ไตร่ตรองด้วยสติปัญญาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจนเกิดความเข้าใจในความเป็นอนิจจังและอนัตตา เกิดจากการทำจิตให้สงบด้วยองค์ภาวนา

บทที่ 12 การดับทุกข์ด้วยสติ ปัญญา ศรัทธา กุศลกรรม และการเดินสายกลาง

กล่าวถึง การดับทุกข์ด้วยสติ ปัญญา ศรัทธา กุศลกรรม และการเดินสายกลาง การสร้างเกราะป้องกันทุกข์ จากการสูญเสีย ได้แก่

จงทำดีที่สุจริตกับคนที่เรารัก

จงสัมผัสกับผู้ที่เรารักด้วยปัญญา เมื่อเกิดวิกฤต หากแรงอธิษฐานสัมฤทธิ์ผลเราก็คอบพระคุณเบื้องสูง

จงถือวาทะที่การสร้างสังคมและการดำรงเผ่าพันธุ์ให้ดีขึ้นเป็นหน้าที่ของเรา

บทที่ 13 นิยาม หัว และเหตุผลของการทำไม่ได้ดี

กฎ 5 ข้อของกรรม ที่เชื่อมโยงกับศาสตร์ในปัจจุบัน คือ อุตุนิยาม พีชนิยาม จิตนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม การทำดีไม่ได้ดีนั้นมีเหตุผลดังนี้

ทำดีไม่พอ
ทำดีไม่ถูกกาละเทศะ
ทำดีแต่ไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

บทที่ 14 ชีวิตนี้เพื่อใคร?

คนเราต้องมีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนจนไม่มีใครสามารถมาชักจูงไปในทางที่จะสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นได้ ชีวิตนี้
เพื่อการรู้จักตัวเอง

เพื่อการพัฒนาตัวเอง
เพื่อการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี
เพื่อการเสพสุขอย่างรู้เท่าทัน
เพื่อโอกาสที่จะได้แบ่งปันความโชคดีให้ผู้อื่น ที่ด้อยโอกาสกว่า

ปัจฉิมบท

ผู้ที่นับถือพระเจ้า จะไม่เสียเวลาหาคำตอบว่า เราคือใคร มาจากไหน เกิดมาทำไม เพราะเราเชื่อว่า พระเจ้าสร้างเราขึ้นมา
เพื่อรู้จัก ศรัทธา เราอยู่ในโลกแห่งการทดสอบ และความไม่เที่ยงแท้ หากเราสามารถผ่านการทดสอบนี้ได้ ด้วยความอดทนอด
กลั้นไม่ทำความชั่ว หมั่นทำความดีในทุกโอกาสที่มีและเหมาะสม เราจะได้พบกับความสุขนิรันดร์

บทส่งท้าย

จากหนังสือ “ใครจักหัวกู” พบ ว่าถ้าไม่ทำลายธรรมชาติ เราก็จะสามารถอยู่กับธรรมชาติได้ ถ้าเรารู้ตัว รู้เท่าทัน
ธรรมชาติ และอย่าเอาเปรียบธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมเพื่อนมนุษย์ เราก็จะอยู่ได้อย่างมีความสุข และที่สำคัญ เราทุกคนควรละเว้น
การกระทำที่เอาเปรียบธรรมชาติ เพื่อนมนุษย์ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นความคิด การกระทำที่ส่งผลถึงผู้ที่อยู่โดยรอบตัวเรา ไม่เอา
เปรียบ ประการณาให้เขาเหล่านั้นพ้นทุกข์ หรือมีความสุขไปด้วยกัน อยู่อย่างเพียงพอ เพราะมนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้วไม่มีใครหนี
ความทุกข์ไปได้ ดังนั้น เมื่อเกิดได้ เราก็สามารถที่จะควบคุมและจัดการกับความทุกข์เหล่านั้นได้ ด้วย สติ ปัญญา สมาธิ คิด
พิจารณา ตามกลไกของการเกิดทุกข์ 4 ปัจจัย ได้แก่ กิเลส นอน ปกป้องตนเอง เสพกาม มนุษย์เรามีความทุกข์ อยู่ 2 ทาง คือทุกข์
กาย และทุกข์ใจ

ตามหลัก ธรรมของพุทธศาสนา ทุกข์เกิดได้ก็ต้องดับได้ ที่เรียกว่า อริยสัจ 4 หรือความจริงอันประเสริฐ 4 ประการได้แก่
ทุกข์ คือ สิ่งที่เกิดขึ้น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สมุทัย คือ ความจริงว่าด้วยเหตุอันก่อให้เกิดทุกข์

นิโรจ คือ ความจริงที่ว่าด้วยการดับทุกข์ โดยการค้นหาสาเหตุ เมื่อพบเราก็จะดับมันได้

มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงการดับทุกข์ หรือปัญหาต่างๆได้

ดังนั้นถ้าเราทุกคนสามารถที่จะปฏิบัติตามได้ อย่างมี สติ ปัญญา ศรัทธา กุศลกรรม และการเดินสายกลางแล้ว ก็ไม่มีใคร
ที่จะมา จิกหัวกูได้ และที่สำคัญ เราก็จะสามารถดำรงเผ่าพันธุ์ให้ดีขึ้นได้ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของแต่ละคนมาอย่างมี
ความสุข พอเพียง และเพียงพอ

บุญเลิศ จุลเกียรติ. พ.ศ.2558 ใครจักหัวกู. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี